

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З РАДІАЦІЙНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ
КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УКРАЇНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПОЛІТОЛОГІЇ
УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

ПРОТИДІЯ ТЕРОРИСТИЧНИМ АКТАМ У МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

**ЗБІРНИК
МАТЕРІАЛІВ НАУКОВОГО ФОРУМУ**

21 червня 2023 року

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

Рекомендовано до друку Вченою радою
Навчально-наукового інституту права та політології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 3 від 19.06.2023 р.)

Редакційна колегія:

- Андрущенко Віктор Петрович** – доктор філософських наук, професор, ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, член-кореспондент Національної академії наук України, академік Національної академії педагогічних наук України;
- Горінов Павло Валерійович** – кандидат юридичних наук, директор Навчально-наукового інституту права та політології, доцент кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, заслужений працівник соціальної сфери України;
- Драпушко Ростислав Григорович** – кандидат філософських наук, проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарська діяльність), доцент кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова, заслужений працівник соціальної сфери України;
- Сопілко Ірина Миколаївна** – доктор юридичних наук, професор, керівник апарату Національної комісії з радіаційного захисту населення України, головний науковий співробітник Науково-дослідного центру «Інститут сімейної та молодіжної політики імені Олександра Яременка» ННІ права та політології УДУ імені Михайла Драгоманова, заслужений юрист України;
- Торбін Григорій Мирославович** – доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з наукової роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова;
- Чемакіна Октябринна Володимирівна** – кандидат архітектури, доцент Українського гуманітарного інституту.

П 83 **ПРОТИДІЯ ТЕРОРИСТИЧНИМ АКТАМ У МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ:** збірник матеріалів Наукового форуму. Навчально-науковий інститут права та політології УДУ імені Михайла Драгоманова (м. Київ, 21 червня 2023 р.). – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 396 с.

ISBN 978-966-931-281-5

Збірник матеріалів Наукового форуму «Протидія терористичним актам у міському середовищі» присвячено комплексному вивченню проблеми протидії тероризму у міському середовищі. У збірнику представлено результати досліджень, що детально розглядають правові аспекти боротьби з тероризмом у міському середовищі, екологічні наслідки терористичних актів і стратегії екологічного відновлення, психологічні наслідки для місцевого населення та підходи до психологічної реабілітації, соціальні наслідки тероризму та розвиток стійкого соціального середовища, а також архітектурні рішення для забезпечення безпеки та мінімізації наслідків терористичних актів.

Збірник розраховано для науковців, фахівців та інших зацікавлених осіб, які досліджують проблематику протидії терористичним актам з правових, екологічних, психологічних, соціальних, архітектурних аспектів та охорони здоров'я.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань несуть автори матеріалів.

УДК 343.326-048.66(477-21)
DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-NF_NNIPiP_2023

ISBN 978-966-931-281-5

© Автори публікацій, 2023
© Навчально-науковий інститут права та політології, 2023
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

ДЕРКАЧОВА НАТАЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА,
заступник директора по роботі зі студентами
Навчально-наукового інституту права та політології,
старший викладач кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

ЕФЕКТИВНІ СТРАТЕГІЇ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИСТИЧНИМ АКТАМ У МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Стратегія протидії терористичним актам пов'язана з плануванням та впровадженням заходів, спрямованих на запобігання, виявлення, протидію та мінімізацію терористичних актів. Це систематична та цілеспрямована стратегія, яка розробляється державними органами, правоохоронними структурами та іншими відповідними органами з метою забезпечення безпеки громадян та захисту національних інтересів. Основна мета стратегії протидії терористичним актам полягає в запобіганні та припиненні терористичних нападів, зниженні ризиків для громадськості та відповідному реагуванні в разі виникнення загрози або акту тероризму. Вона базується на комплексному аналізі та оцінці потенційних загроз, використанні передових технологій, співпраці між різними відомствами й громадським сектором та міжнародними організаціями.

Стратегія протидії терористичним актам може включати такі елементи, як розвідувальна діяльність, аналіз інформації, законодавча база, політична підтримка, покращення фізичної безпеки, освіта та свідомість громадськості, тренування, підготовка, кризове управління та реагування в екстрених ситуаціях. Основними принципами стратегії протидії терористичним актам є передбачення, попередження, реагування та реабілітація. Вона спрямована на посилення безпеки, захист прав та свобод громадян, забезпечення стабільності та зниження ризиків, пов'язаних з тероризмом.

У кожній країні стратегія протидії терористичним актам може мати свої особливості, адаптовані до конкретних умов та загроз, але загальні принципи та підходи залишаються схожими.

Наразі питання протидії терористичним актам у міському середовищі в Україні є досить актуальним і стосується кожного, хто знаходиться на території держави. Дуже важливим є удосконалення національного антитерористичного законодавства для розв'язання проблеми покращення системи запобігання терористичним актам у великих містах України. Правове регулювання боротьби з тероризмом має велике значення для національної безпеки всієї держави.

Сучасне законодавство в сфері боротьби з тероризмом не є повністю досконалим і неповністю відповідає сучасним викликам. Воно повинно бути більш послідовним і цілісним, а його норми потребують модернізації та систематизації з урахуванням тих подій, які відбуваються в Україні та враховуючи зарубіжний досвід і рекомендації міжнародних організацій. Проблема правового забезпечення протидії тероризму полягає в тому, що

терористичні акти стали багатовекторними і багатоманітними за цілями та характером. Відповідно до статті 2 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» правову основу боротьби з тероризмом в Україні становлять Конституція України, Кримінальний кодекс України, Закон України «Про боротьбу з тероризмом», Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом, 1977 р., Міжнародна конвенція про боротьбу з бомбовим тероризмом, 1997 р., Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму, 1999 р., інші міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, резолюції Ради Безпеки ООН та інших міжнародних безпекових організацій, укази і розпорядження Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, а також інші нормативно-правові акти, що приймаються на виконання законів України [1].

Очевидно, що правові аспекти протидії тероризму набувають великої ваги і вимагають значних зусиль щодо реагування як з боку держави, так і з боку суспільства.

Тому, розробка ефективних стратегій протидії терористичним актам у міському середовищі є критично важливою для забезпечення безпеки мешканців. В даний час є багато викликів, пов'язаних з терористичними актами. Це і комплексність міського середовища, де зосереджено багато різних об'єктів, таких як громадські будівлі, транспортні вузли, туристичні об'єкти та інші місця масового скупчення людей, які можуть бути потенційними цілями для терористичних нападів.

Крім того, терористи все більше використовують новітні технології та соціальні медіа для планування та виконання своїх актів. Це означає, що протидія терористичним актам у міському середовищі повинна враховувати цифрову безпеку та здатність адаптуватися до швидко мінливих технологічних та комунікаційних платформ.

Однією з ключових стратегій протидії терористичним актам у міському середовищі є попередження, яке включає розробку імовірних сценаріїв терористичних актів, проведення аналізу та збирання інформації, що допомагають виявити та запобігти можливим загрозам. Ключовими інструментами в цьому процесі є спільна робота між правоохоронними органами, обмін інформацією та залучення громадськості до системи спостереження та звітності.

Покращення фізичної безпеки є ще однією важливою стратегією протидії терористичним актам у міському середовищі. Це означає розробку та виконання заходів, спрямованих на забезпечення безпеки громадських будівель, транспортних вузлів та інших потенційних цілей. Ці заходи можуть включати встановлення систем відеоспостереження, підвищення контролю на входах, розміщення спеціальних бар'єрів та стійок, навчання персоналу з питань безпеки тощо.

Додатковою стратегією протидії терористичним актам у міському середовищі є вдосконалення спроможності реагувати на кризові ситуації. Швидка реакція та координація між правоохоронними органами, медичними, пожежними службами та іншими зацікавленими сторонами можуть врятувати багато життів у разі терористичного нападу. Це включає планування навчальних сценаріїв та проведення спеціальних тренувань.

Дуже важливим кроком є – антитерористична підготовка населення, а саме: система організаційних, освітніх, просвітницьких, практично-навчальних, науково-методологічних та інших заходів, спрямованих на формування у представників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та цивільного населення антитерористичних компетентностей [2].

Отже, для успішної реалізації цих стратегій необхідна активна співпраця між урядовими органами, правоохоронними структурами, громадськістю та приватним сектором. Також важливо розуміти, що ефективні стратегії протидії терористичним актам у міському середовищі повинні бути гнучкими та адаптивними до нових та еволюціонуючих загроз.

Отже, ефективні стратегії протидії терористичним актам у міському середовищі є неодмінною умовою забезпечення безпеки громадян. Попередження, покращення фізичної безпеки та готовність до кризових ситуацій є ключовими елементами цих стратегій. Тільки шляхом активної співпраці та постійного вдосконалення можна досягти успіху в протидії терористичним загрозам у міському середовищі. Важливо залучати громадськість до процесу протидії терористичним загрозам шляхом навчання та поширення інформації про запобігання тероризму. Тому необхідно сприяти утворенню та підтримці місцевих ініціатив, що спрямовані на забезпечення безпеки. Ці заходи є лише загальними принципами, і конкретні стратегії протидії терористичним загрозам в міському середовищі повинні бути розроблені відповідно до конкретних потреб і умов кожної окремої міської області чи країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20.03.2003 р. № 638-IV: станом на 10.06.2023 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T030638?an=19> (дата звернення: 10.06.2023).

2. Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, а також до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення боротьби з тероризмом» від 21.03.2023 р. № 2997-IX: станом на 10.06.2023 р. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/t232997?an=44&ed=2023_03_21 (дата звернення: 10.06.2023).